sen in de regio voor kwam. Zo zijn er duidelijke overeenkomsten van Gemerts Belang met de Vereniging Eindhoven Vooruit, welke laatste vereniging zich ook in de plaatselijke politiek stortte en daarbij de geestelijkheid op zijn dak kreeg. Er waren niet alleen overeenkomsten maar ook contacten met de Eindhovense Vereniging.Het is nu nog bekend bij Gemertse mensen dat de Gemertse "Antichrist" dikwijls om raad ging bij de Eindhovense advocaat mr. Passtoors, één der voormannen van Eindhoven Vooruit en jarenlang wethouder aldaar.

Het is verder belangrijk te weten dat de leden van Gemerts Belang, die in de jaren 1910 en 1911 zoveel deining veroorzaakten, na verloop van een aantal jaren, het in de Gemertse gemeenschap toch "ginge maoke". Pieter Bijvoet werd gemeenteontvanger,Janus van Eupen wethouder, d'n Antichrist raadslid, Harrie van Abeelen voorzitter van de Katholieke Sociale Actie en ga zo maar door.....
Het is dan ook niet verwonderlijk dat oud-kapelaan Sicking een aantal zaken wil noemen die aan moeten tonen dat"Gemert" al te behoudzuchtig was. En dat zal dan misschien ook wel zo geweest zijn, maar het frappante is dat de zaken die Sicking opsomt, vrijwel allemaal onjuist zijn. De Duitse Orde en de gilden uit een ver verleden worden er zelfs met de haren bijgesleept om toch maar aan te tonen hoe behoudzuchtig Gemert was. En het wordt nog interessanter wanneer we achteraf van Sicking vernemen dat het verhaalde over de Peel,Scheidius en de Gemertse haven, ondermeer berust op informatie die hij kreeg van de toenmalige burgemeester Buskens.
Nadat oud-kapelaan Sicking in zijn artikel meent voldoende te hebben aangetoond dat Gemert behoudzuchtig was vervolgt hij zijn relaas met aardige anecdoten die hij uit de eerste hand vernam in de periode dat hij zelf in Gemert was of die hij meent in verband te kunnen brengen met wat tien jaar daarvoor gebeurde. Het zijn van die anecdoten die "het politiek bedrijf" (ook vandaag nog) naar mijn gevoel vaak beter tekenen dan één of andere zwaar wetenschappelijk aandoende verhandeling over wat voor problematiek dan ook. Geschiedenis-van-horen-zeggen,dat is de geschiedenis die leeft onder het volk! Het is een mengsel van waarheden, halve waarheden en onwaarheden, net als het "politiek bedrijf" of het zogenaamde "politiek bewustzijn". En daaraan wordt te weinig aandacht besteed. Het is daarom dat het artikel "De Gemertse Ruzie" van oud-kapelaan Sicking, zij het ietwat ingekort (1), ongecorrigeerd in dit nummer van Gemerts Heem is gepubliceerd. Hierna volgt puntsgewijs een opsomming van geconstateerde onjuistheden:

(1) Gemerts Belang werd niet opgeheven toen pastoor Poell in Gemert kwam; in de Heemkamer bevinden zich notulen van Gemerts Belang van 1911-1919 en Poell kwam al in 1915!

(2) Naar horen zeggen (van Peter van den Elsen, erkend Esdonkenaar) zou d'n Antichrist en de Filosoof van Esdonk één en dezelfde figuur zijn: Peerke Slits.

(3) Harrie van Abeelen hoorde niet tot "de goej partij", maar was juist één der initiatiefnemers van Gemerts Belang. Hij was de eerste penningmeester. In de tijd van kapelaan Sicking was hij mogelijk "bekeerd", want hij wordt dan in het Kerkklökske van pastoor Poell genoemd als voorzitter van de Katholieke Sociale Actie in Gemert.

(4) Jac.v.d.Vossenberg kwam in 1914 pas in het bestuur van de plaatselijke boerenbond en niet als secretaris (zie notulen NCB-Gemert).

(5) Dat de boeren/leden van Gemerts Belang veelal hoorden tot de "Rooi Skut" is onjuist. Beide gilden hadden zowel leden van de ene als van de andere partij (zie ledenlijsten in "Dor hedde de Skut", Bijdr. tot de Geschiedenis van Gemert nr. 9). Als voorbeeld zou kunnen dienen dat de Van den Elsens (van de goej partij) en de Van Zeelanden (van de kaoj partij) beiden lid waren van de "Grün Skut". De "fabel" dat de beide gilden zo op elkaar gebeten waren, wordt overal te pas en onpas gebruikt (Dat doet het kennelijk goed!)

(6) De stroken Peel die Gemert verkocht voor een appel en een ei, zoals Sicking schrijft, dat moet geweest zijn in de periode 1840-1875. Dus zeg maar 50 jaar voor de Peelgrond van Gemert iets waard werd. En wie kan er nu 50 jaar vooruit zien? (Burgemeester Buskens?).
Zie: Dr.P.Hollenberg en Drs.C.Peters, Ontginningen in de Noordbrabantse Peel in de 19de eeuw, Bijdr. Gesch.Zuiden van Nederland, Dl.47, 1980, p.118, p.141 e.v.

(7) Scheidius kocht niet de goederen der Duitse Orde, om de doodeenvoudige reden dat Scheidius pas geboren werd 50 jaar nadat die Orde werd opgeheven.

(8) Aan Gemert is nooit een haven gepresenteerd, het is m.i. alleen maar een feit dat het verhaal in Gemert de ronde doet. Het is omgekeerd wel zo dat Gemert in het verleden tweemaal een plan indiende bij "de Provincie" om een en ander van de grond te krijgen. De eerste keer was dat omstreeks 1840 en de tweede keer was dat omstreeks 1890. Scheidius had met deze plannen niets van doen. Ten tijde van het eerste plan moest hij nog geboren worden en in

1890 was hij alweer uit Gemert vertrokken (Zie Gemerts Heem, 1982, jrg.24, nr.1, p. 10 e.v.).
De fabriek in de Hoef werd gebouwd in 1881, ook toen was Scheidius al uit Gemert vertrokken.

Tot zover de lijst van gevonden onjuistheden in het hieraan voorafgaande artikel. Er zouden nog wel meer opmerkingen gemaakt kunnen worden zoals over de suggestie dat het Poell was die de Gemertse wevers politiek mondig maakte (het algemeen kiesrecht was geen uitvinding van hem!) maar het is zo wel mooi geweest, dacht ik!

Het artikel hierna is de letterlijke tekst van de brief van Gemerts Belang "Aan den internuntius der Pausen", van welke brief ook kapelaan Sicking gewag maakte.

NOTEN:

(1) Door ruimtegebrek gedwongen is een pagina tekst uit het artikel van Kapelaan Sicking gelicht moeten worden, het is een gedeelte wat geen betrekking had op De Gemertse Ruzie maar dat wel aardige anecdoten bevat, waarop in Gemerts Heem nog wordt teruggekomen.

Aan den Inter-nuntius der Pausen te Brussel,

door P. Bijvoet e.a.

Gemert, 12 juni 1911

Ondergetekenden uitmakende het bestuur der Vereeniging "Gemerts Belang" nemen de vrijheid zich te wenden tot uw D.H. naar aanleiding van verschillende toestanden en verhoudingen in onze gemeente, die ten nauwste in verband staan met de Katholieke Geestelijkheid alhier en waarin Monseigneur W.v.d. Ven, Bisschop van 's-Hertogenbosch blijkbaar niet wenscht in te grijpen, ofschoon hem herhaalde malen en van verschillende zijden, zoowel mondeling als schriftelijk op het onhoudbare van de toestand gewezen is. Wij hebben hier in de eerste

dat deze ijverige goede priester zijn mensen door en door kende. Hij had zijn eigenaardigheden en was te behoudzuchtig, maar 't was een goed pastoor. Ter illustratie nog deze anecdote: Bij een feest hadden de meisjes van de Congregatie hem extra goed bedacht. En Hij bedankte bovenarms met een: "Ik houd veel van de meisjes en de meisjes houden veel van mij".

J.J.M. Sicking
Oud-kapelaan van Gemert,
nu 88 jaar en emeritus.

een commentaar op "De Gemertse Ruzie":

GESCHIEDENIS VAN HOREN ZEGGEN: ZIN EN ONZIN !

door Ad Otten

De schrijver van het artikel "De Gemertse Ruzie" kwam heel lang geleden (in 1918) als jonge kapelaan in Gemert. Stammend uit een gegoed en burgerlijk milieu - zijn vader was een classicus uit 's-Hertogenbosch -werd kapelaan Sicking zomaar midden in het Gemertse dorpsleven geplant onder de hoede van pastoor Poell. Tot in 1922 zou kapelaan Sicking hier blijven. Gezien het feit dat hij tot op de dag van vandaag steeds weer herinneringen opdiept uit die Gemertse periode en die op tal van plaatsen ter publicatie aanbiedt,kan worden afgeleid dat Gemert diepe indrukken heeft achtergelaten bij de nu hoog bejaarde priester. In het artikel "De Gemertse Ruzie" vertelt hij over een kwestie die zijn aanleiding en hoogtepunt vond in de jaren 1909-1912. Voor het grootste deel verhaalt de emeritus dus een geschiedenis-van-horen-zeggen. Dat soort geschiedenissen kunnen weliswaar een belangrijke bron van informatie zijn, maar dan moeten ze wel getoetst en vergeleken worden met resultaten en gegevens die deugdelijk bronnenonderzoek opleveren. En het wordt er alleen maar interessanter op wanneer zou blijken dat de "geschiedenis-van-horen-zeggen" van geen kanten klopt met wat uit degelijk onderzoek kan worden afgeleid.

"De Gemertse Ruzie" was in feite een fel gevoerde strijd om de Gemertse raadszetels. Een gevecht tussen overwegend jongeren en progressief-liberalen aan de ene kant en conservatieven aan de andere kant. Het was een strijd die in de periode voorafgaand aan de eerste wereldoorlog op meerdere plaat-